

školním roce 2012/2013 necelá čtvrtina škol (22,8 %). K dalším ukazatelům s vyšší mírou nesouladu patřily charakteristika obsahu i formy závěrečné zkoušky, případně profilové části maturitní zkoušky (19,9 %), vzdělávací obsah (učivo) v učebních osnovách (18,6 %), shoda počtu hodin s učebním plánem (16 %) a zabezpečení výuky žáků se zdravotním postižením, zdravotním znevýhodněním a sociálním znevýhodněním (okolo 15 %).

Na druhé straně lépe zpracovaný mají školy kromě identifikačních údajů také profil absolventa, zejména popis uplatnění absolventa v praxi, kde bylo shledáno pouze 2,6 % nesouladu. Nízké podíly nesouladu byly dále v popisu celkového pojetí vzdělávání v ŠVP (3,2 %), v popisu cílů a didaktického pojetí předmětů v učebních osnovách (5,6 %) a v organizaci výuky v charakteristice ŠVP (6,2 %).

Ze srovnání ŠVP maturitních a učebních oborů vyplývá, že v oblastech učební plán a učební osnovy bylo zjištěno více ŠVP v nesouladu u maturitních oborů. Naopak u formálních oblastí ŠVP byla zjištěna vyšší míra nesouladů u učebních oborů.

4 Odborné vzdělávání

Žáci posledních ročníků základních škol jsou přijímáni ke studiu ve středních školách na základě výsledků přijímacího řízení. Vzhledem k málo početným ročníkům se na mnoha středních odborných školách přijímací zkoušky nekonají. Problém nastává zejména v maturitních oborech, do nichž jsou z ekonomických důvodů přijímáni i uchazeči bez náležitých studijních předpokladů. Jedná se o žáky, kteří v základním vzdělávání měli podprůměrné výsledky. Tyto okolnosti se projevují i v průběhu středního vzdělávání, kdy jsou tyto žáci často ohroženi školní neúspěšností, dosahují obvykle pouze podprůměrných výsledků, vzdělávání si prodlužují opakováním ročníků, případně přestupem do nižšího ročníku na jinou školu. K maturitní zkoušce často nejsou vůbec připuštěni nebo jsou v ní neúspěšní. V roce 2013 nekonalo maturitní zkoušku 8,4 % z přihlášených žáků a 12,3 % žáků ji nesložilo.

Úspěšní absolventi oborů odborného vzdělávání získávají střední vzdělání (bez výučního listu a maturitní zkoušky), střední vzdělání s výučním listem a střední vzdělání s maturitní zkouškou. Vydáním nařízení vlády² došlo k výraznému zjednodušení původní oborové struktury a snížení počtu oborů vzdělání, a to především ve středním vzdělání s maturitní zkouškou. Široké spektrum původně vyučovaných oborů vzdělání nahradily obecněji pojaté nové obory, pro které byly vydány RVP.

Obory odborného vzdělávání jsou zčásti vyučovány v samostatných institucích, zčásti jsou realizovány jako některé z mnoha dalších zaměření ve větších subjektech. Při vzdělávání ve všeobecných předmětech (český jazyk, cizí jazyk, matematika) jsou žáci z více oborů v některých školách spojeni do jedné třídy, při výuce odborných předmětů probíhá výuka diferencovaně.

Ve školním roce 2012/2013 bylo navštíveno 220 středních škol poskytujících odborné vzdělávání. Více než dvě třetiny škol byly zřízeny krajem (68,6 %), soukromého zřizovatele mělo 25,9 % škol. V navštívených školách se vzdělávalo 77 820 žáků, z nichž bylo 8,5 % žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Ve středních školách s odbornými obory se

² Nařízení vlády č. 211/2010 Sb., o soustavě oborů vzdělání v základním, středním a vyšším odborném vzdělávání, ve znění nařízení vlády č. 367/2012 Sb.